

Він усе поклав на вітвар боротьби за волю

Іван ГЛУШМАН

Плануючи цей передсвятковий випуск «Замкової гори», хотів написати про когось із перших рухівців у Острозі. Саме вони та їхні однодумці в нашому місті й усіх куточках тоді ще радянської України боролися за незалежність, вірили у нашу свободу, зазнаючи утисків комуністів, їхніх прихильників і репресивних органів, зокрема всюдисущого в ті часи кдб. Звернувся до багаторічного голови міської організації, заступника голови районної організації Народного руху України за перебудову (НРУ), згодом Української народної партії **Володимира Криницького**. Він запропонував одну з остражанок. Вона не з перших рухівців із Острожчини, але була, як казали колись, полум'яною активісткою, багато робила, щоб незалежність України 1991 року була проголошена, щоб наша країна зміцнювалася і процвітала. Проте ми не змогли знайти номери її мобільного телефону. Оскільки жінка нині важко хворіє, я не наважився до неї заходити, дотримуючись протиепідемічних заходів.

Цими думками поділився з Володимиром Васильовичем. Він запропонував іншу кандидатуру – **Михайла Мельничука**. Його, на превеликий жаль, а також дружини, відданої борчині за волю Ольги Мефодіївни, уже кілька років немає серед нас. Проте ми зобов'язані пам'ятати тих людей, які боролися, щоб Україна вирвалася з комуністичного московського ярма.

Родина Михайла Володимировича жила в селі Почапки. Після приходу комуністичної влади їх репресували. Багато років героєм моєї розповіді провів далеко від Батьківщини. Після відбуття покарання за свою українськість, здобуття освіти Михайло Мельничук оселився з дружиною, до речі, уродженкою Мощаниці, в Острозі. До виходу на пенсію М.

В. Мельничук працював електромонтером аварійної служби в острозькому «Районі електричних мереж» (РЕМ). Михайло Мельничук був одним із перших чотирьох патріотів, які заснували Острозький районний осередок НРУ. Установчі збори відбулися 8 січня 1990 року. Згодом, на одні з зборів він запросив свого колегу **Володимира Маліванчука**. Тоді він працював у тому ж РЕМі, але в іншому підрозділі – інспектором з енергонагляду.

– Інколи ми спілкувалися з Михайлом Мельничуком. Думаю, він знав про моє ставлення до радянської влади, незалежності. Тож не було дивним, що запросив мене на одне зі засідань. Воно тоді відбувалося в парку імені Т. Г. Шевченка. З того часу я став активним членом НРУ. Пригадую, тоді головою НРУ був **Микола Бендюк**, його заступником – **Володимир Криницький**. Членами ради були **Леонід Юсковець**, згодом **Юрій Попович**, **Євген Максим'як** і багато інших наших однодумців, – пригадавав Володимир Оксентійович.

Пройшли роки з того часу. Куди правди подіти, багато чога забулося. І все ж гості редакції намагалися розповісти щось цікаве про героя моєї короткої розповіді.

– Михайло Володимирович у нас був «мотор», – пригадавав Володимир Криницький. – У нього був мотоцикл. Коли треба було десь поїхати, щось чи когось привезти, розвести агітаційні документи, поїхати на акції, він не шкодував свого часу, пального, мотоцикла – був, як кажуть, безвідмовним. Він завжди був на місці. Також багато транспортом допомагав **Леонід Юсковець** та **В'ячеслав Савенко**, який приєднався до НРУ трохи пізніше. Вони мали автомобілі. Пригадую, як ми їздили в Нетішин – були серед організаторів мітингів проти будови енергоблоків Хмельницької АЕС.

На цьому громадська діяльність Михайла Мельничука не завершувалася. Він свого часу був головою Острозької районної спілки ветеранів УПА. Тоді, зрештою, як і тепер, організовували поїздки до різних історичних локацій, зокрема, місць боїв вояків УПА чи козаків. Михайло Мельничук із задоволенням відвідував інші населені пункти, зокрема, Гурби, Берестечко, вивчав історію України, ділився спогадами з молоддю, займався патріотичним вихованням. Як член ради районної організації НРУ активно працював для створення сільських організацій у селах у напрямку на Гощу.

Під час нашого спілкування в редакції минулої неділі Володимир Криницький пригадавав, як у Нетішині, під час суперечки з прихильниками добування енергоблоків, довелося терміново рушати додому, бо ситуація загострювалася. Евакуювалися остражани саме на мотоциклі Михайла Мельничука. Доповнив розповідь знову Володимир Маліванчук. Він зауважив, що Михайло Мельничук був одним із тих, хто робив ремонт у Свято-Миколаївській каплиці нині Православної церкви України. Він та його дружина дуже багато зусиль доклали, щоб відродився Миколаївський храм, щоб в Острозі була громада, яка не пов'язані з тепер окупаційною путінсько-кирилівською рпц в Україні. До речі, перші два священники, які були настоятелями, жили певний час у родині Мельничуків, яка за свої кошти харчувала душпастирів.

– Десь на початку 90-х років я дав Михайлові Володимировичу почитати досить об'ємну рідкісну тоді книгу «Історія УПА», – згадував Володимир Криницький. – Проїшов час. Згодом я зажадав повернути її. На це Михайло Мельничук сказав, що вона аж на Донбасі, мовляв, «робить свою справу». Згодом я дізна-

вся на схід книжку, щоб він вивчав справжню історію України, а не перекручену комуністами. Зі слів Ольги Мефодіївни я знаю, що світогляд офіцера радянської армії у відставці суттєво змінився. Загалом М. В. Мельничук був завзятым патріотом. Він не зважав на свої ресурси, усе віддавав справі, був готовий безкорисливо допомогти. Тепер таких людей мало...

Готуючи цей матеріал до друку, я просив поділитися спогадами **Миколу Бендюка**. Він запропонував використати його статтю «Історія Народного руху України на Острожчині», яку 2009 року опублікувала районна газета «Життя і Слово» і також надав фото. Там, зокрема, за-

значено, що ще до створення НРУ патріоти об'єднувалися у Товаристві української мови, Українській Гельсинській спілці та ін. В останню до Миколи Середи свого часу приєднався і Михайло Мельничук. «22 січня 1990 року планувалася акція до Дня Злуки українських земель. КДБ намагалося не допустити проведення цієї акції, тому його керівництво віддало наказ різним методам нейтралізувати активістів-рухівців. На той час я був головою Острозької організації Народного руху України, тому й повинен був координувати проведення цієї акції. Всі агітаційні матеріали та прапори передавалися з Рівного через мене та Володимира Криницького... Головним із координування і роздачі листівок у сільські осередки був Михайло Мельничук, який на своєму мотоциклі об'їздив увесь район з агітацією. Наша ділянка, яку повинні були заповнити активісти з Острозького району, знаходилася від села Дорогобуж і скільки вистачить людей стати в сторону Гощі. На жаль, у нас було не багато людей. Так від Оженина в акції брав участь **Олександр Тивонюк**. Від міста – **В. Криницький**, **М. Мельничук**, **Л. Юсковець**, **Євген Максим'як**, **В'ячеслав Савенко**, **Володимир Маліванчук**, **Сергій Маліванчук**, **Віктор Сокіл**, – зазначено в згаданій статті (подана зі скороченнями і незначними стилістичними правками).

– Знав особисто Михайла Володимировича з 1991 року, з часу спільної громадсько-політичної діяльності в НРУ, – пригадує остражанин, у минулому начальник відділу молоді та спорту виконкому Острозької міської ради **Олександр Юрчук**. – **Пан Михайло** тоді очолював Острозьку районну організацію ветеранів ОУН-УПА. Це найширший патріот України, якого за-